

DECIZIE

01 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valentina Clevadî
Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de societatea pe acțiuni „Măgurele”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Orizont” împotriva societății pe acțiuni „Măgurele” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielile de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016, prin care s-a respins cererea societății pe acțiuni „Măgurele” privind scutirea de la plata taxei de stat și s-a acordat termen suplimentar pentru achitarea diferenței taxei de stat,

c o n s t a t ă :

La 29 ianuarie 2016, SA „Orizont” s-a adresat cu cerere în instanța de judecată împotriva SA „Măgurele” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielile de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 26 aprilie 2010 a fost încheiat contractul cu privire la investirea capitalului în construcția spațiului comercial la demisol, între SA „Orizont” și SA „Măgurele”, având ca obiect valorificarea imobilului situat în str. Paris 34/4, mun. Chișinău.

Afirmă reclamantul că, potrivit anexei nr. 2, pct. 1 a contractului menționat costul obiectului constituie suma de 127 280 euro.

Menționează că, pârâtul nu și-a onorat obligațiunile contractuale de plată asumate, acumulând o datorie în sumă de 55 523,66 euro.

Solicită SA „Orizont” admiterea acțiunii, încasarea din contul SA „Măgurele” a datoriei în mărime de 55 523,66 euro și cheltuielile legate de achitarea taxei de stat în sumă de 37 149 lei.

Pe parcursul examinării pricinii de nenumărate ori, reclamantul și-a concretizat cerințele acțiunii, solicitând, astfel, încasarea din contul SA „Măgurele” a datoriei în mărime de 52 771,65 euro, dobânzii de întârziere în mărime de 29 027,31 euro, cheltuielile de judecată formate din achitarea taxei de stat la înaintarea

acțiunii în sumă de 50 000 lei, și de acordare a asistenței juridice în sumă de 350 euro.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 12 septembrie 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SA „Orizont”.

S-a încasat din contul SA „Măgurele” în beneficiul SA „Orizont” datoria în mărime de 52 771,65 euro, dobânda de întârziere în mărime de 28 983,95 euro. În rest pretențiile înaintate au fost respinse.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 23 septembrie 2016, SA „Măgurele” a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe ca neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel, s-a acordat SA „Măgurele” termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 37 500 lei și prezentarea apelului motivat.

La 06 decembrie 2016 SA „Măgurele” a depus cerere de apel motivată, solicitând scutirea de la plata achitării taxei de stat, din motivul stării economico-financiară dificilă a societății, anexând bonul de plată privind achitarea taxei de stat în sumă de 1 000 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016 s-a respins cererea SA „Măgurele” privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, cu acordarea apelantului unui termen suplimentar până la 01 februarie 2017, ora 10, pentru achitarea diferenței taxei de stat în mărime de 36 500 lei.

La 22 decembrie 2016, SA „Măgurele” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu dispunerea scutirii integrale de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Susține recurentul că, instanța de apel neîntemeiat i-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat, fără a ține cont de starea materială precară a întreprinderii.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul reține că încheierea instanței de apel, recurată de SA „Măgurele”, este emisă la 07 decembrie 2016, și expediată recurentului la 08 decembrie 2016 (f.d. 163), astfel Colegiul consideră că recursul din 22 decembrie 2016 este declarat în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului și temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și soluționarea problemei în fond, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 29 ianuarie 2016, SA „Orizont” s-a adresat cu cerere în instanța de judecată împotriva SA „Măgurele” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 12 septembrie 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SA „Orizont”.

S-a încasat din contul SA „Măgurele” în beneficiul SA „Orizont” datoria în mărime de 52 771,65 euro, dobânda de întârziere în mărime de 28 983,95 euro. În rest pretențiile înaintate au fost respinse.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 23 septembrie 2016, SA „Măgurele” a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe ca neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel, s-a acordat SA „Măgurele” termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 37 500 lei și prezentarea apelului motivat.

La 06 decembrie 2016 SA „Măgurele” a depus cerere de apel motivată, solicitând scutirea de la plata achitării taxei de stat, din motivul stării economico-financiară dificilă a societății, anexând bonul de plată privind achitarea taxei de stat în sumă de 1 000 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016 s-a respins cererea SA „Măgurele” privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, cu acordarea apelantului unui termen suplimentar până la 01 februarie 2017, ora 10, pentru achitarea diferenței taxei de stat în mărime de 36 500 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că apelul este o cale ordinară de atac, obiectul căreia sunt hotărârile pronunțate de prima instanță care nu sunt definitive.

La exercitarea căii de atac - apelul, persoanele în drept să declare apel, dispun de anumite drepturi și obligații. La rândul său instanța de apel, este obligată de a respecta procedura examinării pricinii în apel atât la faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare.

Mai mult ca atât, instanța de apel este obligată de a crea condiții obiective și reale pentru ca participanții să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale, curmând în mod legal orice abuz din partea lor, și înlăturând pe măsură posibilităților, omisiunile la acest capitol, depistate în orice fază a procesului.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Astfel, după cum rezultă din încheierea contestată, ca temei de a nu da curs cererii de apel depusă de SA „Măgurele” a servit faptul neprezentării dovezii de achitare a taxei de stat, în termenul stabilit de instanța de apel.

Totodată, din materialele cauzei și recursul declarat de SA „Măgurele”, se atestă că recurentul la 06 decembrie 2016 înaintând cererea de apel motivată, a solicitat și scutirea de la plata taxei de stat la înaintarea apelului.

Însă, instanța de apel la pronunțarea încheierii din 07 decembrie 2016, dispunând respingerea cererii de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului, a obligat recurentul la achitarea taxei de stat în sumă de 36 500 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consider necesar a reține că, conform materialelor cauzei la înaintarea cererii de scutire de la achitarea taxei de stat la declararea apelului SA „Măgurele” a prezentat copia raportului privind rezultatele financiare, prin care se confirmă situația financiară a întreprinderii.

Mai mult ca atât, reținând prevederile art. 426, alin. (3) CPC, care stipulează că, recursul se examinează pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, Colegiul consideră necesar a menționa că, într-adevăr situația financiară a societății este una precară, în cazul în care conform anexelor la recurs se denotă că bunurile imobile sunt grevate, întreprinderea beneficiază de credit, iar de venituri nu dispune, fiind astfel, în imposibilitate de achitare a taxei de stat.

Conform art. 3 pct. 1 lit. j) al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se achită 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri).

În conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială, persoana fizică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul art. 85 alin. (4) CPC și art. 4 din alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, se deduce că pentru scutirea de plata taxei de stat solicitantul trebuie să prezinte probe pertinente, care să confirme că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

Astfel, la materialele dosarului au fost anexate certificat eliberat de BC „Eximbank-Gruppo Veneto Banca”, adeverință de privatizare, extras din registrul bunurilor imobile, note informative privind veniturile și cheltuielile întreprinderii, informație privind activele imobilizate, raport privind fluxul mijloacelor bănești, situația fluxurilor de numerar, bilanțuri.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cazul Kreuz contra Poloniei, nr. 28249/95, cazul Golder și Z contra Marii Britanie, cazul Malahov contra Moldovei, nr. 32268/02), dreptul la un tribunal nu este absolut. Aceasta prin natura sa poate fi supus limitărilor, deoarece dreptul de acces la justiție, prin sine, cere reglementare din partea statului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că în unele cazuri pot fi stabilite diferite limitări, inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o „instanță judecătorească” sau „tribunal” (cazul Malahov contra Moldovei, § 27).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în hotărârea Kreuz contra Poloniei (§ 60) că exigența de plată a taxei de stat aferentă cererilor cu care sunt sesizate jurisdicțiile civile, nu poate fi considerată în sine drept o restricție adusă dreptului de acces la tribunal.

Totuși, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că mărimea taxei trebuie apreciată în lumina circumstanțelor particulare ale unei cauze concrete, inclusiv solvabilitatea reclamantului în faza procedurii, când restricția în cauză este impusă, cum ar fi - mărimea salariului, pensiei, obligația de întreținere a copiilor etc. (cazul Clionov contra Moldovei nr. 13229/04; cazul Tudor-Comerț contra Moldovei nr. 27888/04; cazul Teltronic-CATV contra Poloniei nr. 48140/99).

În circumstanțele date, rezultă că există temeieri de scutire parțială a recurentului SA „Măgurele” de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Reieșind din premisele principiului egalității armelor, apelantul la rândul său, la depunerea apelului împotriva hotărârii primei instanțe, beneficiază de dreptul de a solicita scutirea de la plata taxei de stat. Or, în conformitate cu art. 26 alin. (4) CPC, egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, instanța de recurs consideră posibil de a scuti parțial SA „Măgurele” de la plata taxei de stat pentru cererea de apel, cu obligarea achitării a 50 % din valoarea taxei de stat pentru înaintarea apelului.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 85 alin. (4) CPC, pentru scutirea recurentului de la plata taxei de stat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2014 și de a emite o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care a scuti parțial recurentul de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca întemeiat recursul înaintat de SA „Măgurele” și necesar a casa încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de societatea pe acțiuni „Măgurele”.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Orizont” împotriva societății pe acțiuni „Măgurele” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielile de judecată, și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere prin care:

Se admite parțial cererea societății pe acțiuni „Măgurele” de scutire de la plata taxei de stat pentru cererea de apel depusă împotriva hotărârii Judecătoriai Buiucani, mun. Chișinău din 12 septembrie 2016.

Se scutește societatea pe acțiuni „Măgurele” de la plata taxei de stat în mărime de 18 750 lei, pentru cererea de apel și se comunică societății pe acțiuni „Măgurele” despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 lei, acordându-i pentru aceasta termen până la prima ședință de judecată a instanței de apel.

Se explică societății pe acțiuni „Măgurele” că în cazul în care nu va lichida neajunsurile în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Orizont” împotriva societății pe acțiuni „Măgurele” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielile de judecată, se restituie la Curtea de Apel Chișinău la etapa punerii pe rol a cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Valentina Clevadî

judecători

Dumitru Mardari

Galina Stratulat